

Биз тең мүмкүнчүлүккө жана жакшы келечеккебиз!

МААЛЫМАТ БЮЛЛЕТЕНИ

№ 6
Октябрь 2009

Бюллетень "КРдагы Мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды жана алардын үйбүлөсүн колдоо" ХелсПром долбоорунун алкагында Биг Лотери Фондунун каражатынын эсебинде чыгарылат

Supported by

The National Lottery[®]
through the Big Lottery Fund

Мазмуну:

Долбоордун жаңылыктары

- Долбоордун жаңылыктары
- Сентябрьдагы тренинг
- Биз биргеликте балдар үчүн көп нерсе жасай алабыз

Кыргызстандагы окуялар

- Балдар үчүн биринчи пандус (айдөш жол)
- Ден- соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарга арналган Бирайлык
- 3 500 бала кадимки мектепте окуй алат.
- Кыргызстандык балдар гимнастика боюнча Ташкенттеги турнирде медалдарды утуп алышты
- Мурак айлында мүмкүнчүлүгү чектелген жаштар үчүн үй курулат
- Елена Воронина: Кыргызстанда мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды дискриминациялоо бар
- Кызыл-Кыяга АКШдан майыптык коляскалар келип түшөт
- Баткендеги балдар фото-сүрөт тартуунун сырларын үйрөнүп жатышат

Дүйнөдөгү окуялар

- Колу жок кыз учкуч болду

Пайдалуу маалымат

- Дене күч жазасы балдардын акыл-эс жактан өсүүсүн кечендетет.
- Умут-Надежда 20-жылдыгын белгилеп жатат
- Акысыз балдардын же чоңдордун үй кресло-коляскалары менен камсыздоо
- Өзгөчө муктаждыктагы балдарды тарбиялап жаткан ата-энелерге бир топ кеңештер

Урматтуу коллегалар,

Биз Кыргызстандагы майыптык маселелерди чечүүгө катыштыгы бар уюмдар менен жеке адамдарга жаңылыктар түрмөгүн жөнөткөнгө кубанычтабыз. Эгерде жаңылыктарды жана жөнөткөн материалдарды алууну кааласаңыз керектүү катты [email_ardi.kyrgyzstan@gmail.com](mailto:ardi.kyrgyzstan@gmail.com) электрондук почтага жөнөтүңүз.

Кайрадан басуулар булактары көрсөтүлгөн учурда уруксат берилет, эгерде ал текстте көрсөтүлбөгөн болсо ХелсПром жана Биг Лотери Фондусу материалдарды жайгаштырууга жоопкерчилик албайт жана бюллетенде жайгаштырылган макалалардын авторлорунун көз карашын бөлүшө албайт.

Дарек: Бишкек ш. , Көк-Жар кичирайону, үй. 1, ж/п 4, Тел. /факс (0312) 517634, ardi.kyrgyzstan@gmail.com

Долбоордун жаңылыктары

ХелсПром Долбоорунун алкагында Биг Лотери Фондусунун каражатына өзгөчө муктаждыктагы балдар үчүн Бөкөнбаево менен Бишкек шаарында эки күндүзгү борбор өз ишкердигин баштады.

Бөкөнбаево айлындагы "Күн Нуру" борбору ушул жылдын 5-сентябрында расмий түрдө ачылды, ага өзгөчө муктаждыктагы балдардын ата-энелери, жергиликтүү мамструктуралардын өкүлдөрү, ошондой эле жергиликтүү жана областтык журналистер чакырылды. Күндүзгү борбор мектептин администрациясы бөлүп берген эки кенен комнатада жайгашты. Бул жерде балдар бир гана реабилитацияланып жана билим гана албастан, мектеп балдарынын арасынан дос күтүшүп, танапис учурунда жасалгаланган класстарга баш багышып көпчүлүгүнүн кызыгуусу артып жатат.

Бишкектеги Майып-балдардын Ата-энелери Ассоциациясынын күндүзгү борбору балдардын эрте жетилүү тобунун бири менен, октябрдын башында өз ишин, Майып-балдардын Ата-энелери Ассоциациясынын өнөктөштөрүнүн биринин имаратында баштады. Белгилей кетүүчү нерсе, алар борборлор расмий түрдө ачылганга чейин эле иштей башташкан.

Майып-балдардын Ата-энелери Ассоциациясы жана ОО"Шоола Кол" Ыссык-Көлдө 8-11 сентябрда ата-энелер менен адистер үчүн кезектеги төрт күндүк көчмө тренингин уюштурду. Мунун негизги максаты күндүзгү борборлорду өнүктүрүү жана кызыккан тараптардын ортосундагы өз ара аракеттешүүнүн жолдорун издөө (бул жөнүндө толук маалыматты төмөндөн караңыз) Мындан тышкары активдүү ата-энелерге жана өнөктөштөргө долбоор жазууну жана долбоорго билдирме толтурууну, ошондой эле, активдүү волонтерлерге жана өнөктөштөргө долбоордун алкагында степендиалдуу программаларды берүүнү үйрөтүүчө тренинг уюштурулду, жалпысынан 20дан ашык киши катышты.

Август айынын башында инклюзивдик иш чараларды уюштуруу алкагында долбоордун өнөктөшүү "Шоола Кол" өзгөчө муктаждыктагы 14 кишини, анын ичинде 7 баланы Каджи-Сай кыштагындагы "Жарташ-Южный" пансионатына бир жумалык эс алууга жөнөттү. Апасы калтырып кеткен кичинекей Нурдандын атасы Тынчылык байке, өзүнүн ыраазычылыгын сөз менен айтып бүтүрөө албай мындай дейт: "Мен баламды карап жаткан убактан бери (ал 4 жашта), биз үчүн жакшы эс алууга убакыт болгон жок; ушундай мүмкүнчүлүк берген адамдарга чоң рахмат." Ата-энелерге жана балдарга экскурсия жана ушул учурда пансионатта эс алып жаткан Юрий Бобковдун көркөм чыгарчылык шоу концерти жакты. Биз жакшы эс алып жана убакытты пайдалуу өткөрдүк, баарында өзүнчө ажатканасы менен бөлмөлөр болду, эң башкысы балдар ыраазы болушту деп ата-энелер белгилешти. Эс алуудан кайткандан кийин ата-энелер менен балдардын бактылуу жүзүн көрүү жагымдуу болду.

Ата-энелердин өтүнүчү менен майыптык маселери боюнча маалыматтын жетишсиздигинен ХелсПром менен ЭвриЧайлд биргеликте, майыптык маселери боюнча ата-энелер үчүн колдонмо чыгарууга киришти. Колдонмо басылмасы 2009-жылдын аягына пландаштырылып жатат.

БА Евразия Фондусу демилгечи болгон майыптык маселери боюнча Форумдун төртүнчү жолугушуусуна ХелсПром катышты. Бул Фондо негизинен өлкөдөгү майыптык маселери боюнча иштеген уюмдар мүчө болуп саналышат. Негизги максаттарынын бири өлкөдөгү майыптык маселери боюнча иштеген уюмдардын аракеттерин жана иш чараларын координациялоо. Жолугушуунун мезгилинде катышуучулар өз уюмдарынын жана долбоорлорунун алкагында майыптык маселерин чечүүгө байланыштуу жаңылыктар менен ой бөлүшүштү, ошондой эле 3 декабрда өтүүчү Майыптардын Күнүн өткөрүүгө даярдыктар жана салымдар жөнүндө талкуулашты.

Сентябрдагы тренинг

Майып балдардын Ата-энелери Ассоциациясы жана "Шоола Кол" Коомдук бирикмеси Биг Лотери Фондусунун жардамы менен Ысык-Көлдө 8-12 сентябрда төрткүндүк көчмө тренинг өткөрдү. Тренинг Каджи-Сай кыштагынын "Алтын Жээк" пансионатында өттү. Максаты майыптык маселери боюнча билим өркүндөтүү жана көнүгүүнү жогорулатуу, ошондой эле ачылып жаткан борборлордо өзгөчө муктаждыктагы балдарды жана алардын ата-энелерин колдоону тейлөөнү уюштурууда борбордун кызматкерлери менен ата-энелер жана адистердин ортосундагы кызматташууну орнотуу. Тренинге 45 адам катышты, анын ичинде медициналык жана социалдык мекемелердин өкүлдөрү, о. э., Бишкек

шаарындагы жана Бөкөнбаево айлындагы борборлордун кызматкерлери менен өзгөчө муктаждыктагы балдардын ата-энелери катышты.

Тренинг ХелсПромдун “КРдагы өзгөчө муктаждыктагы балдарды жана алардын ата-энелерин колдоо” долбоорунун алкагында Биг Лотери Фондусунун каражатына өткөрүлдү, ал майып балдарга жана алардын ата-энелерине көрсөтүлүүчү тейлөөнү жакшыртуунун жана өнүктүрүүнүн бөлүгү болуп саналат. Бул тренинг мурдагы май айында өткөрүлгөн тренингдин уландысы болуп калды, анда ата-энелер жана адистер майып балдардын өнүгүүсү жөнүндө, күндүзгү борборлордун милдеттери жана обочолонгон үй-бүлөөлөрдү борбордун ишмердигине тартуу жөнүндө билишкен.

Улуу Британиядан эки консультант Джонатан Уоткинс менен Марк Хантер кайрадан башкы тренерлерден болушту; ошондой эле өлкөдөгү майыптык маселелери боюнча иштеген жергиликтүү эксперттер чакырылды. Анын ичинде балдардын өнүгүшү үчүн толук кандуу чөйрө түзүү жана ага ата-энелер менен тарбиячылардын катышуусу жөнүндө, жаш өзгөчөлүгүнө карата иштөөнүн өзгөчөлүгү, о. э., жер-жерлерде борборду ата-энелер жана балдар үчүн кандайча колдонсо болот, мына ушулар жөнүндө тренингдер болду. Тренинг Бишкектеги жана Бөкөнбаеводогу борборлордун иш пландарын түзүү менен аяктады. Аткарыла турган иштер, балдардын жана үй-бүлөөлөрдүн муктаждыктарын баалоону өткөрүүнү өркүндөтүү, балдарды коргоо, аларга өнүгүү чөйрөсүн түзүү жана жергиликтүү коомчулуктун маалымдуулугун жогорулатуу багытында борбордун иштерин андан ары өркүндөтүүгө багытталат.

Биз биргеликте балдарыбыз үчүн көп нерсе жасай алабыз

Менин атым Алмагул мен неберем Азиятты үч айлыгынан бери тарбиялаймын, ал үстүнкү эрин менен катуу жана жумшак таңдайдын жырыгы бар диагнозу менен төрөлгөн. Мен биздин топтогу энелер менен 2000-жылдын башталышында тааныштым, анда неберемдин өсүп жетилиши маселеси мени такай ойлонтуп, ал кандай чоңойот, анын достору болобу, окуй алабы деген ойлор мени ар дайым коштоп, аябай кыжалат кылган учур эле. Кыйынчылыктар менен күрөшүп аны жалгыз чечүү абдан оор болду. Кээде мага, мен жападан- жалгыз колдоосуз калгандай сезилчүү. Биз ата-энелер “КРдагы өзгөчө муктаждыктагы балдарды жана алардын ата-энелерин колдоо” долбоорунун башталышы менен бириге баштадык. Көптөгөн тренингдер өткөрүлдү, алар биздин көз карашка жана башка адамдарга болгон мамиленин өзгөрүүсүнө таасирин тийгизди.

Биздин энелер тобу активдүү ата-энелер тобунан болуп бир да чогулушту, жолугушууларды, чакырууларды калтырбадык, биз бул жерде шайыр -шаттуу көз карашка ээ болуп, бүгүнкү күнгө реалдуу караганга үйрөндүк. Биздин топтун ата-энелери- Жамый, Качкынбүбү, Эркингүл, Айзада, Гүлбүбү, Гүлжамал өз ара ички туйгуларыбызды, баштан өткөргөндөрүбүздү тартынбай бири-бирибизге айта алабыз, биз кыйынчылыктарда бири-бирибизди колдоп, сүйүнгөндө кубанычыбызды тең бөлүшөбүз. Биздин топ жөн эле бир-бирине жардам берүүчү топ эмес, биз кичинекей ушул жашаган дүйнөнү өзгөртүүнү каалайбыз, ошондуктан мен бул жарык дүйнө бардыгына тегиз жана бул дүйнө биздин балдарга сүйүү менен жооп бериши керек деп эсептеймин. Биз кол куушуруп олтурган жокпуз, биздин топко кыйынчылыктар менен күрөшүүдөн тажап, таптакыр үмүт үзүп койгон башка ата-энелерди тартабыз, биздин балдар жана алардын ата-энелери, бул жашоонун толуктугун жана кубанычын сезүүсүнө жардам берүүгө умтулабыз.

Биз, энелер биздин борбордун ремонтна активдүү жардам бердик, кичинекей болсо да акчалай салым коштук, үй-бүлөөлүк жана майрамдык иш чараларды өткөрүүгө активдүү катыштык. Бардык жасалган иштердин жыйынтыгында, биз өзүбүздүн «Кун Нуру» деген коомдук бирикмени уюштурдук. Мында бизге «Шоола-Кол» уюму чоң жардам берип жатат. . . Алар бизди күчтүү болууга жана балдар үчүн жакшы боло турган тарапка барууга, биз биргеликте көп нерсе жасай ала турганыбыз жөнүндө үйрөтүшөт.

Жетибаева Алмагул, Бөкөнбаево айылы

Балдар үчүн биринчи пандус (айдөш жол)

Майыптык коляскаларды чыгарууга, түшүрүүгө ылайыкташтырылган бул “ойлоп чыгаруу” пандус (айдөш жол), бардык өнүккөн өлкөлөрдө байыр алган жана ал көңүл бөлүүнүн өзгөчө борборунда эмес. Бизде адамзаттын бул ойлоп чыгаруусу эч байыр албаганы башка маселе. Анткени, мүмкүнчүлүгү чектелген адамдардын мындайча айтканда майыптардын проблемалары төрөлөрдү аз кызыктырат.

Караколдо пандустарды бармак менен саноого болот. Кимдир бирөө буга кыжыры келсе, кимдир бирөө сындайт, ал эми кимдир бирөө башкаларга ишенбестен бул проблеманы өзү чече баштайт, мисалы, «Равенство» деген майыптардын Союзу жана "Дом Журналиста" Коомдук Бирикмеси №5-мектептин крыльцосуна мүмкүнчүлүгү чектелген балдар үчүн пандус-айдөш жасашты. Эми жаңы окуу жылында мындай балдар кыйынчылыксыз мектепке бара алышат. Мындай балдар мектепке оңой кирсин үчүн атайын пандус-айдөш курулган. Мындай иштер Кыргызстандагы ПАКТ Инк. тин колдоосу менен "Тең укук-сөздөн ишке" долбоору боюнча алынып барылды. Айдөштүн курулушунда

"Равенство" коомдук бирикмесинин төрайымы Гульмира Казакунова мугалимдердин, ата-энелердин жана Ыссык-Көл областынын майыптар Союзунун демилгечилеринин каалоо-тилектери салыпган капсуланы фундаментке салды.

Капсуланы салып жатып Гүлмира Казакунова мындай деди:

- №5- мектептеги пандус биринчи окуя. Бул үлгүлүү иш. Чындыгын айтканда Караколдо жүздөгөн мектеп жашындагы коляскадагы-майыптар бар, аларды мектепте, магазинде, жада калса эмканада да сейрек учуратууга болот. Эмне үчүн? Жооп жөнөкөй. Алар жөн эле үйдөн чыга албайт. Мындан тышкары шаар көчөлөрү майыптык коляскалардын жүрүшүнө ылайыкташкан эмес. Бардык имараттар майыптардын кызыкчылыгын унутта калтырат буга чек коюу керек.

Булагы: Ыссык-Көл Пресс

Мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын ден-соолугуна арналган Бирайлык

Мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын ден-соолугуна арналган Күнгө карата, салтка айланган бирайлык ушул жылдын 3- ноябрынан башталат. Бул жөнүндө Эмгек жана Социалдык өнүгүү Министирлигинин орун басары Бактыбек Жекшенов «Кабардагы» пресс-конференцияда билдирди.

Анын сөзү боюнча Өкмөттүн буйругуна ылайык ушул жылдын 3-ноябрынан баштап мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын ден-соолугуна арналган Күнгө карата даярдыктар жана иш чаралар башталат. Мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын Күнү Кыргызстанда 1993-жылдан бери өткөрүлөт. Бирайлык иш чара бешинчи жолу өткөрүлүп жатат.

Кыргызстанда 120 миңден ашык мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар жашайт, анын ичине 1360 Улуу Ата Мекендик согуштун ардагерлери; аскердик милдетин аткаруу учурунда жарат алышкандар 1200 адам; Чернобыль атомдук электростанциясындагы кыйроону жоюуда майып болгондор 800 адам; 13500 киши угуудан жана көрүүдөн майып; 20800 мүмкүнчүлүгү чектелген 18 жашка чейинки балдар бар.

Азыркы мезгилде ден-соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарга Кыргызстанда жеңилдетүүлөр берилет, социалдык пособия төлөнөт, керек учурда алар жетим-үйлөргө жайгаштырылат, жалгыздарды үйлөрүнө барып тейлешет, реабилитациялык борборлордо муктаждар кресло-коляскалар жана протездик-ортопедиялык буюмдар менен камсыз болушат. 2008-жылдын декабрь айында Эмгек жана Социалдык өнүгүү Министрлигинин алдында мүмкүнчүлүгү чектелген жарандар үчүн маалыматтык-ресурсттук борбор ачылган. Борбор компьютердик сабаттуулук, юридикалык жана укук маселелери боюнча окутуу курстарын өткөрүүгө багышталган, булар мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын байланыш мүмкүнчүлүгүн кеңейтип, о. э. , тажрыйба алмашуу жана чет элдик өнөктөштөр жөнүндө маалымат алууга шарт түзөт.

Булагы: Эмгек жана Социалдык өнүгүү Министрлиги

3500 өзгөчө муктаждыктагы балдар кадимки мектептерде окуй башташат

Кыргызстанда мүмкүнчүлүгү чектелген 3 миң 500 бала кадимки мектептерде окуй башташат. Бул жөнүндө бүгүнкү пресс-конференцияда КР Билим берүү министирлигинин орун басары Умутхан Тыналиева билдирди. Анын сөзү боюнча пилоттук долбоордун алкагында өзгөчө муктаждыктагы көпчүлүк балдар жашаган райондордогу 38 мектеп тандалып алынды. Бул "долбоорго Азия банкы \$1 миллион доллар грант бөлүп берди, бул каражат пандустарды курууга жана майыптык коляскаларды, протездерди алууга , о. э. , окутуу процессине катышуучу педагогдор жана ата-энелер менен иш алып баруу үчүн жумшалат"-деп белгиледи Умуткан Тыналиева.

«Ошол эле учурда 12 миңге жакын бала окуган 18 адистештирилген мектеп өз ишин улантат. Кадимке мектептерде окуу процесстерине акыл-эси жайындагы гана, мүмкүнчүлүгү чектелген балдар тартылган», - деп белгиледи Жогорку Кенештин депутаты Гульнара Дербишева.

«Кыргызстанда атайын мектептер өзгөчө муктаждыктагы балдарды окутууга багытталат», -деп кошумчалады Экономикалык кызматташуу жана өнүгүү боюнча кызматташуу Уюмунун өкүлү Иан Витман.

Умуткан Тыналиева белгилегендей Кыргызстанда ВИЧ-инфициция болгон балдар билимди үйдөн же жеке мектептерден алышат, анткени чоң жамааттар аларга жана алардын ден-соолугуна өтө зыяндуу, болгондо да өлгүдөй таасир тийгизет .

ИА «24. kg», Ксения ТОЛКАНЕВА

Кыргызстандык балдар Ташкенттеги гимнастика боюнча турнирде медалдарды утуп алышты

24-28-сентябрда Ташкентте (Өзбекстанда) акыл жөндөмү чектелген кишилердин арасында өткөн гимнастика боюнча эл аралык атайын турнирде Кыргызстандан эки бала 2 алтын жана 2 күмүш

медалдарды утуп алышты. Бул жөнүндө 2- октябрда Кыргызстандагы Атайын Олимпиаданын (СОКР) башкы мүдүрү Ольга Волоскова АКИpress агентствосунун пресс-конференциясында кабарлады.

Анын сөзү боюнча бул таймаштарда республиканын кызыкчылыгын сегиз жашар Саша Юрасова жана Маша Давкина деген кыздар коргоду, алар эң жаш катышуучулардан болушту. Кыздар топ жана лента көнүгүүлөрүндө катышышты. С. Юрасова эки көнүгүүдө тең өз жашынын тобунда биринчи орунду ээлеп 2 алтын медалга татыктуу болду, ал эми М. Давкина экинчи орунду ээлеп эки күмүш медалдар менен сыйланды. Ал өзбек достордун балдардын бош убактысын абдан жакшы ойлоноштурганын айтып, алар айбанаттар паркына барып, шаарга экскурсияга чыгышканын белгиледи. Оюндардын жабуулуу аземи эң сонун өттү.

2010-жылы ушундай оюндарды Бишкекте өткөрүү пландаштырылып жатат. « Мындай иш чаралар мындай балдардын жетилүүсүнөн жана келечегинен үмүттөндүрөт», -деп айтат О. Волоскова. Ал СОКРдын негизги колдоочуларына, АУБдун«Благотворительность» Кайрымдуулук фондусуна, Кумтор Оперейтинг компаниясына, КРдагы Кызыл жарымай Улуттук Коомуна, Ала-Арча ПМКсына ыраазычылыгын билдирди. Ошондой эле, ал «Калипсо» Аква-клубуна терең ыраазы экендигин билдирди, анткени мындагы атлеттер эки жылдан бери балдарды акысыз үйрөтүп жатышат.

СОКРдын дареги: Бишкек ш. , Ахунбаева көч. 97, тел. 0312 570466, 0555 902629.

CA-NEWS (KG)

Мурак айылында жаштар үчүн жашоого үй салынат

Бишкектен 60 км ыраакта жайгашкан Мурак айылында мүмкүнчүлүгү чектелген жаштар үчүн жашоого үй салынат. Фундаментти түптөө 2009-жылдын 14- август күнү болду.

Кыргызстандагы Германиянын элчилигинин сайтында үйдү " Манас социалдык кыштагы " коомдук бирикмеси кураары билдирилген.

Майып жаштар үчүн курулуучу биринчи үйдүн фундаментин түптөө, келечектеги башка салына турган үйлөрдүн жакшы башталышы болуп калды, деп айтылат билдирүүдө, бул жердеги жашоо шарт, мүмкүнчүлүгү чектелген жаштарды коомдук чөйрөгө киргизүүгө ылайыкташтырылышы зарыл.

Жашоого ылайыкташтырылып салынып жаткан бул биринчи үй, майып жаштардын ата-энелери менен аларга камкор көргөн адамдар, "Надежда" реабилитациялык борборунун кызматкерлери, Германиядагы "Sozialdorf Manas" союзу жана Германиянын Бишкектеги элчилиги тараптан ар тараптуу колдоого алынды, өнүгүү максатындагы кызматташуу боюнча кичи долбоордун алкагында биринчи үйдү тургузууга 8 000 евро бөлүнүп берилди.

Булагы:Акипресс

Елена Воронина: Кыргызстанда мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды дискриминациялоо бар

«Кыргызстанда мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды дискриминациялоо бар», - деп билдирди ИА «24. kg» НКОнун Тармак координатору Елена Воронина.

Анын сөзү боюнча, даттануу менен майып-балдардын ата-энелери укук коргоочуларга кайрылышкан. «Борбордогу кээ бир мектептерде кант оорусу менен ооруган балдарды мугулимдер сабактан айдап чыгууга аракеттенишкен, себеби аларга инсулин уколун сайынууга туура келген. Бул бизге КРда мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды дискриминациялоо бар деп ырастоого укук берет », - деп айтат Елена Воронина.

Тармактын координатору белгилегендей, учурда бул маселени Кыргызстандагы Диабетиктердин ассоциациясы, ата-энелер жана НКО балдар тармагынын юристери менен биргеликте чечүүгө аракеттенип жатышат. «Республикада чоң кишилердин бут тосушу менен көп балдар билимсиз калып жатат », - дейт Елена Воронина.

Анын айтымында, бүгүнкү күндө Кыргызстанда расмий түрдө майып-балдардын 5 пайызы эле мектепке барышат. «Муну менен бирге мамлекеттик докладтарда биздин өлкөдө канча майып-бала мектепке бара турганы бир дагы айтылбайт, «мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды» окутуу жөнүндө маалыматтар дайыма берилет, бирок бул кенен түшүнүк, ал өзүнө расмий жактан майып деп эсептелбеген көп балдарды камтыйт », - деп кошумчалайт Елена Воронина.

ИА «24. kg», Айзада Кутуева

Кызыл-Кыяга АКШдан майыптык коляскалар түшүп жатат

Кызыл-Кыядагы «Рема» коомдук кайрымдуулук фондусу (ОБФ) АКШдагы демөөрчүлөрдөн майыптык коляскаларды гуманитардык жардамга алышты. Бардыгы болуп 40 коляска келип түшүшү керек. 14-сентябрда 17си келип түштү. Фонд белгилегендей, коляскалар кадимкидей эмес. Алар жыгачтан жасалып, жетелеп жүрүүчүсү кенен. Бир колясканын жакындатылган баасы 300 АКШ доллары. Демөөрчүлөрдүн эсебинен АКШдан Бишкекке, Бишкектен Кызыл-Кыяга чейин жеткирилет. «Рема»нын жетекчиси Светлана Пактын айтымында шаар ичинде мүмкүнчүлүгү чектелген адамдардын жашаган жерине чейин «Рема»нын кызматкерлери жеткирет. Коляскалар «Рема» коомдук кайрымдуулук

фондусунда кезекке турган, активдүү жашоого умтулган чоң кишилер менен балдардын арасында бөлүштүрүлөт. Бишкектеги “Үй-бүлөөдөн үй-бүлөөгө” коомдук фонду, Кызыл-Кыя шаарындагы АО «Нур КМ»дан Эрмамат Тагаев демөөрчүлүк жардамды алууга, майыптык коляскаларды жеткирүүгө жардам беришти», -деп билдирди С. Пак.

Булагы: : Фергана-Акипресс

Баткендик балдар фото-сүрөт тартуунун сырларын үйрөнүп жатышат

Баткен шаарында ушул жылдын сентябрь айында «Фото-сүрөт өнөрканасы. Фотоаппараттар балдардын колунда» деп аталган жаңы долбоор старт алды. Долбоорду ишке ашырууга «Эл аралык толерантность» коомдук фонду киришти, долбоор мүмкүнчүлүгү чектелген балдар менен алардын дени сак теңтуштарынын ортосундагы биримдикке, биргелешкен чыгармачыл иштин процессинде жетишүүгө багытталган. Долбоордун алкагында фотография боюнча окуу сессиялары, мезгил мезгили менен фотосессиялар, көргөзмө ишмердиги, тренингдер жана башка иш чаралар пландаштырылган.

«Бул долбоор мүмкүнчүлүгү чектелген балдар үчүн ачык жолду, мүмкүнчүлүктөрдүн теңдигин, өзүн өзү туюнтууну камсыздаса, ал эми айлана-чөйрөдөгүлөр менен катташууга болгон тоскоолдуктарды жок кылат, дүйнөгө жаңы көз караш менен кароого мүмкүндүк берет, кайталануудан эркин болууну, бири-бирине сабырдуу жана боорукер болууну үйрөтөт», -деп белгилейт фонддогулар. Кошумча, долбоор Кыргызстандагы Сорос Фондусунун каражаты менен ишке ашып жатат.

Булагы: : Фергана-Акипресс

Колу жок кыз учкуч болду

Сейрек кездешүүчү тубаса оору менен ооруган эки колу жок кыздын, бүткүл Америкага аты чыкты. Жакында Джессика Кокска учуу укугун салтанаттуу тапшырышты. НТВнын атайын кабарчысы Алексей Веселовский баатыр кыз менен жолугуп, бул эмнеге арзыганын билди.

Джессика эмне себептен колу жок төрөлгөнү белгисиз. Дарыгерлер себебин билүүгө аракеттенишкен, бирок андан жыйынтык чыккан жок. Мындайбы же башкачабы мына 25 жылдан бери Джессиканын буту-анын колу. Ага протез сатып беришкен, бирок ал аны кийбейт, анткени ал ыксыз. Аны журналисттер үчүн, алар кандай түрү суук көрүнөөрүн эстөө үчүн гана кийет. Джессика Кокс: «Аларды күнүгө түнкүсүн заряддап турушкан, болбосо алар иштебейт. Аны робот сыяктуу- өйдө-ылдый гана кыймылдатууга болот».

Колу жогу–мына ушул чыныгы эркиндик: сол таманы менен ылдамдыкты алмаштырат. Муну анын автоинструктору көргөндө, чалкасынан кете жаздаган. Эми Джессиканын кадимки эле укугу бар. Ал башкалардай эле шаар ичинде катуу айдап полициядан жазаларды алат.

Джессика Кокс: «Эгерде мен колу бар болуп төрөлсөм, мынча нерсеге жетишпес элем. Азыр кыйынчылыктар менен күрөшүүнү өтө жакшы көрөм». Ага али 30 жаш толо элек, ал эми анын таэквондо боюнча эки кара поясы бар жана ал азырынча Америкада жалгыз гана сертификацияланган колу жок учуп жүргөн учкуч.

Джессика Кокс: « Мына минтип штурвалды өзүмө тартам да асманга көтөрүлөм. Анан аны оңго-солго бураймын. Кээде штурвалды тизем менен кармап туруп, оң бутум менен ылдамдык кошуп же радио жыштыкты алмаштырам».

Джессиканы майып деп айтууга тил барбайт. Албетте, ал окуса, иштесе, машина айдаса, анан да учуп жүрсө, ал кандай майып болушу мүмкүн. Ар бир эле колу бар адам мындайга жөндөмдүү эмес. Мындан эки жыл мурда Джессика, качандыр бир мезгилде учам деп ойлобосо керек. Ал эми азыр өзү 150 саат асманда учат дагы башкаларды да үйрөтөт. Анын биринчи студенти Брайан да колу жок. Брайан Тэгелог: «Мен жарым саат гана учсам да, мен өзүмдү бардыгын аткара ала тургандай сездим. Джессика, биздин тагдыр бутубузда экендигин далилдеди».

Ал дүйнө жүзү боюнча саякаттап жүргөндө, эгерде адам өзү кааласа бардыгы мүмкүн экендигин айтып берет. Өзүнүн менчик авиа мектебин ачуу жөнүндө ойлоп жүрөт. Чындыгында бул үчүн инструкторлукка тапшырыш керек, бирок мындай майда-бараттар аны чочулатпайт. Азырынча ушул жылдын жай айынды дайвердикке экзамен берүүгө даярданып жатат. Асман менен жер ага баш ийди. Алдыда – океан турат.

<http://www.ampgirl.su/?p=2470>

Дене күч жазасы балдардын акыл-эс жактан өсүүсүн кечеңдетет.

Балдарды дене жактан жазалоо алардын интеллектуалдык өнүгүүсүнүн артта калуусуна алып келет. Мындай жыйынтыкка Нью-Гэмпшир штатындагы америкалык Университеттин окумуштуулары келишти.

Алардын иштери жөнүндө лондондук Daily Mail газетасы кабарлайт. Акыркы 40 жылдын ичинде жүргүзүлгөн изилдөөлөрдүн жүрүшүндө, окумуштуулар адамдардын интеллектуалдык деңгээли, алардын бала чагында ата-энелери жазалоодо дене күчүн колдонгобу же жокпу мына ошого байланыштуу экендигин далилдешти.

Ким бала кезинде мындай жазалоого кабылбаса алардын акыл эс активдүүлүгү жана тез тапкычтыгы бир топ жогору болгондугу байкалган. Изилдөөнүн жетекчиси профессор Марей Страус, жазалоо балдарда коркууну пайда кылып, билим алууга жана тышкы дүйнөнү таануугу тоскоол болот. ИТАР-ТАСС билдиргендей, бир катар Евросоюз өлкөлөрүндө балдарды дене күчү менен жазалоого ата-энелерге тыюу салынган.

<http://balance.metakultura.ru/ravnovesie/5887.html>

Балдардын "Умут-Надежда" реабилитациялык борбору өзүнүн 20 жылдыгын белгилейт

1989-жылы советтик Балдар Фондусунун алкагында «Умут-Надежда» деген Балдардын Реабилитациялык Борбору (БРБ) түзүлгөн. Бүгүнкү күндө БРБнын түзүлгөнүнө 20 жыл болот. Алар 2009-жылы 17-октябрь күнү ачык эшик Күнүн белгилешип, Улуттук Консерваторияда майрам уюштурушту, ага өз тармагындагы коллегаларын, досторун жана демөөрчүлөрдү чакырышты. Аларга биздин эң кымбат каалоолорубузду билдиребиз!

Бүгүн БРБ «Умут-Надежда»нын ичине төмөнкүлөр кирет:

- 3 интегративдүү балдар бакчасы- Бишкекте, Көк-Жар айлында, Ыссык-Көлдө Өрнөк айлында;
- 4 классы бар (2, 5, 6 жана өнөрчүлүк) мектеп, ар биринде 2 жаш өзгөчөлүгү боюнча 12ден киши окуйт. Сабактар ар бир баланын жеке мүмкүнчүлүктөрүнө жараша өткөрүлөт.
- Януш Корчактын борбору:өспүрүмдөр үчүн өнөркана. Борбордо калууну чечкен балдар «Умут-Надежда» БРБсынын алдындагы Януш Корчактын окуу-өндүрүш өнөркана Борборунда калып өзүнүн реалдуу мүмкүнчүлүгүнө жараша адистик билимге ээ болушат. Эч ким сыртта калбайт. Борбор өзүнө төмөнкү өнөрканаларды камтыйт:жыгач уста, тигүүчү жана кийиз менен иштөөчү, ашкана өнөрканасы.
- Эки күнү-түнү үйрөнүүчү топтор. Ата-энелери жок же ата-энелери алыскы райондордо жашаган балдар «Надежда» үлгүсү боюнча күнү-түнү үйрөнүүчү эки топто окушат. «Надежда»нын үлгүсү дегенде топ үй-бүлөөлүк балдар үйүндөгүдөй иштешет. Балдар үй-бүлөөлүк шартта жакшы жашашат.

«Умут-Надежда» БРБдагы Дарылоо-педагогикалык семинары

Кыргызстанда оор же комплекстүү формадагы майыптыгы бар атайын муктаждыктагы балдар, иш жүзүндө мектепке чейинки, мектептик жана адистештирилген билим алуу укугунан кур жалак калышкан. Кыргыз Республикасынын Конституциясында, ошондой эле регламенттештирилген Мыйзамдарда ар бир бала билим алуу тейлөөсүнө укуктуу экендиги бекитилген. Ага карабастан, бул укукту иш жүзүндө ишке ашыруу жогорку айтылган балдардын кээ бири категорияларына мүмкүн эмес болуп жатат. Мындай абалдын негизги себептери биз эсептегендей бир гана каражаттын жетиштигинен эмес. Оор же комплекстүү формадагы майыптыгы бар балдар окуган топтордо жана класстарда иштей ала турган мугалимдерди жана тарбиячыларды даярдоочу иштелип чыккан, иш жүзүндө колдонуудан өткөн атайын багытталган программалар жок. Кыргызстандагы бир да Жогорку окуу жайы бул иш үчүн мугалим же тарбиячыны даярдабайт. Дагы да тарбиячылар менен мугалимдердин адистигин жогорулатуучу курстар жок .

18 жыл ичинде «Умут-Надежда» Балдардын Реабилитациялык Борборунда (БРБ) көптөгөн мурда, «окутууга мүмкүн эмес» болгон балдар адистештирилген же жалпы билим берүү мектептерине окууга өтүүгө мүмкүндүк алышты. Эки бала Бишкектин Жогорку Окуу Жайларында окуп жатышат (бирөө Борбордук Азиядагы Америкалык университеттин 1-курсунда жана экинчиси Политехникалык институттун 4-курсунда окушат, 2007 -жылдагы Маалымат баракчасы, тиркемеден караңыз). Ал эми калгандары атайын ылайыкташтырылган Я. Корчактын Борборундагы өнөрканалардан адистиктик кесип үйрөнүүгө мүмкүндүк алышат. Бул жерде алар үчүн атайын жабдылган иш орундары даярдалган. Ата-энелердин демилгеси менен БРБнун улуу бүтүрүүчүлөрүнөн “Манас социалдык айылы” Коомдук бирикмеси түзүлгөн. Алар бул жерде жашап жана иштеп, татыктуу жашоо сүрүшөт.

Мунун баары мүмкүн, анткени Үмүт-Надежда Борборунда көп жылдан бери мектепте, балдар бакчасында, класстарда жана топтордо оор жана комплекстүү формадагы майыптыгы бар балдар менен иштей ала турган мугалимдерди жана тарбиячыларды даярдоого багытталган программалар

иштелип, иш жүзүндө аткарылып жатат. Атайын даярдыктардан өткөн Борбордун кызматкерлери да мындай адистерди ар түрдүү долбоордун алкагында өткөн семинарларда окутуу тажрыйбасына ээ. Мисалы, ГТСтин «Хлеб для мира» долбоору, ЮНЕСКОнун жана башка долбоорлордо, ошондой эле, ар бир мектептик окуу жылында бир жумада 2 күн өтүп турган кадрлардын адистигин жогорулатуу жана даярдоо боюнча өздөрүнүн семинарларында бай тажрыйда топтошкон. Бул семинарлар Борбордун балдар бакчасында жана мектепте иш алып баруусунун ажырагыс бөлүгү. Мына ошондуктан, БРБ «Умут-Надежда» Кыргызстан үчүн жогоруда белгиленген проблеманы чечүүдө-ар бир бала майыптыгынын деңгээлине жана формасына карабастан мектепте билим алууга укугу бар экендигин иш жүзүнө ашырган кайталангыс үлгү катары каралып жатат.

Байланыш үчүн: тел. 0312 491955, nadeshda@elcat.kg

Акысыз берилген чоңдор жана балдар үчүн кресло-коляскалар

КР Эмгек жана социалдык коргоо Министирлиги, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 25- июль 2003-ж. №469 Токтомуна ылайык майыптарды колдоо Улуттук программасынын алкагында чоңдор менен балдарга үйдөгү кресло-коляскалар

майыптарга акысыз берилет. Майып адам өзүнүн каалоосу боюнча өркүндөтүлгөн модификацияланган кресло-колясканы жеңилдик менен (бир бөлүгүн өз алдынча төлөө шарты менен), ага акысыз берилген кресло-колясканын баасын киргизүү менен алууга укуктуу. Акысыз майыптык кресло-коляска алуу үчүн райондук, шаардык медициналык социалдык эксперттик комиссиянын (МСЭК) корутундусу, о. э. , майып кишинин жеке арызы негиз болот, башка учурда ЭПОВЦ медициналык-техникалык комиссиянын корутундусу керек.

Майыптык кресло – колясканы кандайча алса же алмаштырса болот?

Майыптар кресло – колясканы алуу үчүн райондук (шаардык) социалдык коргоо Башкармасына төмөнкү кагаздарды даярдашат: арыз;МСЭКтин корутундусу: "Майыптык кресло – коляска Майыптык кресло – коляска алганга муктаж", -деген баяндамасы менен бирге. Майыптык кресло – колясканы анын кызмат кылуу мөөнөтү бүткөндө алмаштырууга болот. Кресло –колясканы колдонуу мөөнөтү 7 жыл.

Булагы: Эмгек жана Социалдык коргоо Министирлиги

Өзгөчө муктаждыктагы балдарды тарбиялоочу ата-энелерге бир топ кеңештер

- Эч качан башкаларга окшобогондугу үчүн балага аёо сезими болбосун. Аны кадимки баладай кабыл алып жана ага кадимкидей мамиле жасаңыз.
- Балага өз сүйүүңүздү тартуулап, көңүл бөлүңүз, бирок, үйдө башка үй-бүлөө мүчөлөрү да бар, унутпаңыз алар да мындайга муктаж.
- Өз турмушуңузду ушундай уюштуруңуз, үй-бүлөө мүчөлөрүнүн бири да өзүнүн жеке жашоосунан баш тартып өзүн «курмандык» катары сезбесин.
- Балдарга карата күч колдонууга бир да жанга жол бербейиз. Андай боло турган болсо, унчукпай отуруп албай, ал проблеманы чечиңиз. Эгерде керек болсо, жардам сураңыз.
- Баланы милдеттерден жана проблемалардан калкалабаңыз, бардык иштерди бирге чечиңиз.
- Балага тандоого, өз алдынча аракеттенүүгө жана чечим кабыл алууга жол бериңиз.
- Өзүңүздүн сырткы кебетеңизге жана жүрүш-турушуңузга көңүл буруңуз.
- Эгерде баланын өтүнүчү чектен тыш деп эсептесеңиз, ага бир нерсени жок деп айтуудан коркпоңуз.
- Бала менен көбүрөөк сүйлөшүңүз. Эсиңизде болсун же телевизор, же радио сизди алмаштырбайт.
- Баланын теңтуштары менен катташуусуна чек койбоңуз.
- Туугандар жана достор менен жолугушуу уюштуруңуз, аларды өзүңүзгө чакырыңыз же алардыкына бала менен конокко барыңыз.
- Баланы үйдө катпаңыз, тез-тез аны менен сейилдеп жана кызыктуу иш чараларга катышыңыз, ошондо сиздин баланы чөйрөдөгүлөр кадимки баладай кабыл алышат.
- Көбүнчө адистердин кеңешине, мисалы, педагог жана психологдорго кайрылыңыз.
- Көп окуңуз, атайын адабияттарды гана эмес, көркөм чыгармаларды да окуңуз.
- Өзгөчө муктаждыктагы балдары бар үй-бүлөөлөр менен катташыңыз. Жаңылыктар менен бөлүшүңүз, өз тажрыйбаңызды айтып бериңиз жана башкалардыкын колдоңуз.
- Сиздин балаңыз башкаларга окшобогондугу үчүн өзүңүздү күнөлөбөңүз. Ал сиздин дүйнөдөгү башка балдардай эле жалгыз жана кайталангыс бөпөңүз.
- Баланы үйдөн да, үйдөн сырткары да окутуңуз.
- Эгерде сиз балаңыздын өз алдынча жашоого туура келээрин билсеңиз, ал жөнүндө сүйлөшүп, аны болочок турмушка даярдаңыз.